

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1938 kl. 11 f. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m., i vad propositionen hänvisats till konstitutionsutskottet, ävensom i ämnet väckta motioner.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna den 29 mars 1938 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 258, med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m., i vad propositionen innebär framläggande för riksdagen av nedan intagna förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 67 § lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet;

2) lag angående ändrad lydelse av 62 § lagen den 6 juni 1930 (nr 252) om kommunalstyrelse i stad;

3) lag angående ändrad lydelse av 54 § lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm;

4) lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 6 juni 1930 (nr 262) om skolstyrelse i vissa kommuner;

5) lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Beträffande motiveringen för de förevarande lagförslagen får utskottet hänvisa till det propositionen bilagda utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden den 12 mars 1938.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft *dels* motionen nr 455 i andra kammaren av herr *Lundberg, dels ock* den till konstitutionsutskottet i viss del hänvisade motionen nr 459 av fru *Rönn-Christiansson m. fl.*

I motionen II: 455 hemställes, »att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av 17 § i lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, att ej heller inkomstlängd må utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugo år efter längdens datum».

I motionen II: 459 hemställes, »att § 17 i lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar måtte kvarstå oförändrad».

Beträffande de skäl, som ligga till grund för det i motionen II: 455 framlagda förslaget, får utskottet hänvisa till motionen.

I övrigt får utskottet i de förevarande ämnena hänvisa till en inom utskottets kansli uppgjord som bilaga till utlåtandet fogad P. M.

De till konstitutionsutskottet hänvisade lagförslagen sammanhånga nära med övriga i propositionen framlagda förslag, vilka för förberedande behandling hänvisats till bevillningsutskottet, som jämlikt § 9 mom. 2 reglementariska föreskrifter för riksdagen beretts tillfälle att framlägga sina synpunkter i ämnet. Sistnämnda utskott har numera i utlåtande nr 32 med vissa mindre jämkningar tillstyrkt desamma. Då de till konstitutionsutskottets beredning hörande förslagen om ändringar i kommunallagarna äro en konsekvens av det tillstyrkta förslaget om den kommunala progressivskattens avskaffande och då det icke synes behöfligt att därefter i lagtexten särskilt omnämna skogsaccismedlen, får utskottet också tillstyrka dessa förslag. Vad den föreslagna ändringen i lagen om skolstyrelse i vissa kommuner beträffar, är denna en följd av det även tillstyrkta förslaget om folkskoleavgiftens borttagande. Vidkommande slutligen förslaget om ändring i sekretesslagen, innebärande en viss utvidgning av sekretesskyddet för taxeringsresultaten, får utskottet tillstyrka också detta förslag och avstyrker utskottet sålunda de i detta ämne väckta motionerna. På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A) att riksdagen med bifall till vad i propositionen under punkterna 9)—11) hemställts ville antaga följande

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

1) Lag angående ändrad lydelse av 67 § lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet.

67 §.

För täckande av kommuns medelsbehov, i den mån det ej fylles genom andra inkomster, skola i första hand anlitas progressivskattemedel och skogsaccismedel enligt bestämmelserna i förordningen om kommunal progressivskatt och lagen om skogsaccis. Vad därutöver erfordras skall fyllas genom uttaxering av allmän kommunalskatt i förhållande till de skatte-kronor och skatteören, som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen i senast fastställda taxeringslängd påförts de till kommunen skattskyldiga.

Kommuns medelsbehov skall, i den mån det ej fylles genom andra inkomster, *täckas* genom uttaxering av allmän kommunalskatt i förhållande till de skatte-kronor och skatteören, som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen i senast fastställda taxeringslängd påförts de till kommunen skattskyldiga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1939.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

2) Lag angående ändrad lydelse av 62 § lagen den 6 juni 1930 (nr 252) om kommunalstyrelse i stad.

62 §.

För täckande av stads medelsbehov, i den mån det ej fylles genom andra inkomster, skola i första hand anlitas progressivskattemedel och skogsaccismedel enligt bestämmelserna i förordningen om kommunal progressivskatt och lagen om skogsaccis. Vad därutöver erfordras skall fyllas genom uttaxering av allmän kommunalskatt i förhållande till de skattekronor och skatteören, som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen i senast fastställda taxeringslängd påförts de till kommunen skattskyldiga.

Stads medelsbehov skall, i den mån det ej fylles genom andra inkomster, täckas genom uttaxering av allmän kommunalskatt i förhållande till de skattekronor och skatteören, som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen i senast fastställda taxeringslängd påförts de till kommunen skattskyldiga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1939.

3) Lag angående ändrad lydelse av 54 § lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm.

54 §.

För täckande av stadens medelsbehov, i den mån det ej fylles genom andra inkomster, skola i första hand anlitas progressivskattemedel och skogsaccismedel enligt bestämmelserna i förordningen om kommunal progressivskatt och lagen om skogsaccis. Vad därutöver erfordras skall fyllas genom uttaxering av allmän kommunalskatt i förhållande till de skattekronor och skatteören, som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen i senast fastställda taxeringslängd påförts de till kommunen skattskyldiga.

Stadens medelsbehov skall, i den mån det ej fylles genom andra inkomster, täckas genom uttaxering av allmän kommunalskatt i förhållande till de skattekronor och skatteören, som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen i senast fastställda taxeringslängd påförts de till kommunen skattskyldiga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1939.

B) att riksdagen med bifall till vad i propositionen under punkten 12) hemställts ville antaga följande

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 6 juni 1930 (nr 262) om skolstyrelse i vissa kommuner.

2 §.

I kommun, som avses i 1 §, skola kommunens kostnader för folk- och fortsättningsskoleväsendet beslutas och utgöras på sätt om kommunalutskylder är stadgat. *Skoldistrikt äger dock enligt gällande folkskolestadga att såsom bidrag till kostnaderna för skolväsendet upptaga särskild avgift av envar, som erlägger mantalspenningar.*

I kommun, som avses i 1 §, skola kommunens kostnader för folk- och fortsättningsskoleväsendet beslutas och utgöras på sätt om kommunalutskylder är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1939.

C) att riksdagen med bifall till vad i propositionen under punkten 13) hemställts samt med avslag å motionerna II: 455 och II: 459 ville antaga följande

Lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

17 §.

Till myndighet — — — uppgiftens datum.

Förmögenhetslängd ävensom prövningsnämnds ändringslängd beträffande taxering till särskild skatt å förmögenhet må ej utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter längdens datum.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1939.

Stockholm den 28 maj 1938.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: herrar Reuterskiöld, Gustaf Adolf Björkman, Sandegård, Bergman, Karl Bodin, Nils Andersson, Anders Andersson, Härdin, Karl Andersson, Andersson i Ovanmyra, Holmbäck, Lundqvist*, Andersson i Malmö*, Nilsson i Göteborg, Arnemark, Johansson i Tväråselet, Fält, Norén och Sundström i Skövde.*

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *Anders Andersson*, som ansett att utskottet bort avstyrka den föreslagna ändringen i 17 § sekretesslagen.

Bilaga.

P. M.

i anledning av propositionen nr 258 med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m.

I propositionen ha föreslagits ändringar *dels* i kommunallagarnas bestämmelser om uttaxering, § 67 lagen om kommunalstyrelse på landet, § 62 lagen om kommunalstyrelse i stad och 54 § lagen om kommunalstyrelse i Stockholm ävensom i 2 § lagen om skolstyrelse, *dels ock* i 17 § i sekretesslagen.

Beträffande den föreslagna ändrade lydelsen se bilaga till denna P. M. med lagtextens nuvarande och föreslagna lydelse.

I. Vidkommande ändringarna i *kommunallagarna* ha dessa måst vidtagas på grund av förslaget om avskaffande av den kommunala progressivskatten. I och med dennas borttagande torde såsom 1937 års skattekommitté anfört anledning saknas att bibehålla stadgandet, att för täckande av kommuns eller stads medelsbehov skola, i den mån det ej fylles genom andra inkomster, i första hand anlitas skogsaccismedel.

Förslaget om folkskoleavgiftens borttagande föranleder, att den i 2 § lagen om skolstyrelse i vissa kommuner intagna erinringen om rätten för skoldistrikt att uttaga dylik avgift bör utgå. Själva bestämmelsen om avgiften finnes i anslutning till riksdagens beslut år 1883 (Lagutskottets utlåtande nr 31) i § 58 av den i administrativ ordning utfärdade folkskolestadgan, vilken följaktligen bör ändras i denna punkt.

II. Föreslagen ändring i *lagen om inskränkningar i rätten att utbetomma allmänna handlingar*.

Enligt nu gällande bestämmelser hemlighålles icke resultatet av taxeringarna till kommunal inkomstskatt, inkomst- och förmögenhetsskatt eller särskild skatt å förmögenhet. Från inkomstlängden kan hämtas uppgift angående taxerad inkomst enligt kommunalskattelagen samt taxerat belopp enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt. Då förmö-

genhetsdelens storlek icke framgår av inkomstlängden, kan säker upplysning om förmögenhetens storlek icke vinnas därstädes. Beträffande sådana förmögenheter, som träffas av särskild skatt å förmögenhet, lämnar däremot längden över taxering till dylik skatt uppgift å den beskattningsbara förmögenheten, vilken utom i de fall då reduktionsregeln tillämpas är lika med den skattepliktiga förmögenheten.

Från olika håll ha anmärkningar framställts mot den offentlighet, som sålunda kommer taxeringsresultaten till del. Man har därvid särskilt riktat sig mot det förhållandet att taxeringssiffrorna pläгат avtryckas i tidningspressen samt i särskilda kalendrar.

I 17 § lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (den s. k. sekretesslagen) stadgas, att till myndighet avlämnade uppgifter till ledning för taxering, som avses i taxeringsförordningen, eller eljest för beräkning av skatt icke må i andra fall än i vederhörande skatteförfattning stadgas utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än 20 år efter uppgiftens datum. I motiveringen till stadgandet anförde chefen för justitiedepartementet bl. a., att frågan rörande sekretess beträffande resultatet av taxering icke i nämnda sammanhang kunnat upptagas, enär denna fråga sammanhängde med spörsmålet om en allmän beskattningsreform, vilket förfarande vore beroende på prövning. Vid behandlingen i riksdagen av sekretesslagen yttrade konstitutionsutskottet beträffande denna fråga: »I viss utsträckning ökas även sekretesskyddet för enskildas ekonomiska förhållanden i taxerings- och andra beskattningsärenden. Enligt förslaget skola alla uppgifter till ledning för taxering eller eljest för beräkning av skatt erhålla skydd, beträffande allmänna taxeringen sålunda ej blott som nu självdeklarationer och bankuppgifter rörande ränta och inestående medel utan även uppgifter om utdelning från bolag, arbetsgivares uppgifter om utbetald lön m. m.»

Skattekommittén, som den 27 november 1937 avgav betänkande, har (sid. 264) funnit, att frågan om sekretesskydd ter sig olika beträffande taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt och taxeringen till särskild skatt å förmögenhet. Kommitterade yttra:

»Vad taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt angår utgör taxeringslängdernas framläggande för offentlig granskning ett betydelsefullt led i själva taxeringskontrollen. Ändring härutinnan kan ej nu föreslås. Att på sätt stundom ifrågasatts förbjuda allenast publicerandet i tryck av eljest offentliga taxeringssiffror överensstämmer ej med tryckfrihetsförordningens allmänna grundprincip, enligt vilken en handlingens karaktär av allmän sådan också innebär en rätt att i tryck utgiva densamma. Oavsett vilken uppfattning man må hysa om lämpligheten i och för sig att stadga hemligskydd beträffande ifrågavarande taxering, synes det sålunda ej kunna ifrågakomma att nu införa sådant.

Vad taxeringen till särskild skatt å förmögenhet angår framlägges enligt gällande bestämmelser taxeringslängden ej till offentlig granskning. Här-

utinnan föreslår kommittén såsom av det föregående framgått ingen ändring. Ur kontrollsynpunkt torde också offentliggörande av förmögenhets-siffror vara mindre viktigt än offentliggörandet av inkomstsiffror. Ej heller synes något annat berättigat intresse påkalla publicitet för förmögenhets-siffrorna. Beträffande denna taxering torde det vara möjligt att inom ramen för tryckfrihetsförordningens bestämmelser tillgodose de framkomna önskemålen om hemligskydd, och enligt kommitténs uppfattning är det också önskvärt att så sker. Ur de skattskyldigas synpunkt torde offentliggörande av förmögenhetssiffror te sig mindre önskvärt än offentliggörande av inkomstsiffror.»

Kommittén föreslog därför sekretesskydd för förmögenhetslängd, ävensom för den avdelning av ändringslängden, som avser taxering till särskild skatt å förmögenhet. Varje kännedom om förmögenhetssiffrorna blir dock ej härigenom utesluten, ty dessa kunna med något större besvär inhämtas ur uppbördslängden. Men att vidtaga åtgärder häremot har ej föreslagits. Däremot anser kommittén att debetsedlarna böra distribueras så att de skattskyldigas ekonomiska förhållanden ej därigenom i onödan göras tillgängliga. De skäl, som föranlett inskränkningar i ämbets- och tjänstemäns rätt att taga del av deklARATIONERNA, torde icke föreligga beträffande förmögenhetslängd och förevarande avdelning av ändringslängden, utan hava de kommitterade därför ansett tillräckligt med förbud mot utlämnande till enskild person.

Länsstyrelsen i Kalmar län har framhållit svårigheten att upprätthålla sekretessen samt att den är skäligen meningslös då i allt fall siffrorna kunna på andra vägar uträknas.

Sveriges industriförbund m. fl. näringsorganisationer påkalla sekretesskydd även för uppbördsboken och för taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt. De framhålla att i annat fall de beskattningsbara förmögenheterna även i fortsättningen kunna uträknas av vem som helst. En ändring härutinnan kunde ske utan svårighet. Rörande taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt kunde de skäl kommittén anført för bibehållande av nuvarande ordningen icke tillmätas avgörande betydelse. Handelskammaren i Karlstad anför liknande synpunkter.

Kammarrätten erinrar om att taxeringslängden ej brukar dagtecknas, varför den föreslår att de 20 åren skola börja löpa vid taxeringsårets utgång.

Departementschefen anför: »Beträffande frågan om sekretesskydd för taxeringsresultaten ansluter jag mig till kommitténs förslag. Jag finner sålunda de skäl som anförts för beredande av sekretesskydd för förmögenhetslängden jämte motsvarande del av ändringslängden bärande men kan å andra sidan icke förorda, att skyddet utsträcker att omfatta jämväl inkomstlängden. Den offentlighet, som kommer inkomsttaxeringen till del, är enligt min mening ur kontrollsynpunkt alltför betydelsefull för att kunna uppgivas.

I vissa yttranden har ifrågasatts, att sekretesskyddet beträffande förmögenhetstaxeringen skulle göras fullständigt genom införande av skydd jäm-

väl för uppgifterna om debiteringen till särskild skatt å förmögenhet. En dylik utsträckning av skyddet, varigenom uppbördsböckerna till viss del skulle bliva hemliga, skulle emellertid vid nuvarande uppbördsförfarande medföra stora praktiska besvärligheter. Huruvida efter införandet av ett nytt uppbördssystem dessa svårigheter skulle kvarstå kan icke nu avgöras.

Vad beträffar den av kammarrätten framställda formella anmärkningen vill jag erinra, att enligt sekretesslagen skyddstiden allmänt räknas från handlingens datum. Om ock uttrycklig föreskrift saknas rörande längdernas datering, torde man dock kunna räkna med att datering i regel sker. Saknas datering kan såsom utgångspunkt för skyddstidens beräkning tagas den dag, då längden enligt taxeringsförordningens bestämmelser senast skolat vara upprättad. Vid nu anförda förhållanden finner jag vad kammarrätten anmärkt icke böra föranleda jämkning av kommitténs förslag. Jag tillstyrker följaktligen bifall till detta oförändrat.»

I motionen II: 459 yrkas att § 17 sekretesslagen måtte kvarstå oförändrad.

I motionen II: 455 yrkas sådan ändring av § 17 sekretesslagen att ej heller inkomstlängd må utan den skattskyldiges samtycke utlämnas inom 20 år efter längdens datum. Motionären anför bl. a. »Då för offentlighetens bibehållande ifråga om taxeringslängden åberopas betydelsen härav ur kontrollsynpunkt, är detta en motivering, som är svår att förstå. Att så kan ha varit förhållandet under gångna tider, då taxeringsnämnderna arbetade på ett mera primitivt sätt, kan måhända ej bestridas. Till äventyrs behövde man då det bidrag till övervakningen, som den utomstående allmänhetens granskning kunde utgöra. Men särskilt efter den skärpning i deklarationskontrollen, som genomfördes år 1935, och med alla de hjälpmedel, som numera stå taxeringsmyndigheterna till buds, då det gäller att undersöka deklareringsriktighet, är det orimligt att påstå, att för kontrollens utövande skulle krävas tillgång till taxeringsresultaten. Det är icke troligt, att just i vårt land förhållandena skulle vara så säregna, att myndigheterna för en effektiv deklarationskontroll skulle vara hänvisade till skvaller och angiveri av utomstående. Man kan ifrågasätta, om det verkligen på allvar kan påstås, att erinringar, som grunda sig på taxeringskalendrars uppgifter, spela den ringaste roll vid taxeringsarbetet. Ej heller är det troligt, att taxeringsresultatens offentlighet i någon avgörande mån verkat återhållande ifråga om skattefusk.»